

Тема. Паралельні форми вираження наказового способу дієслів першої та другої особи множини

Мета: пояснити, як утворюється наказовий спосіб дієслів, які є форми дієслів наказового способу; домогтися засвоєння учнями правил написання букви ь у дієсловах наказового способу, навчити застосовувати вивчені правила на практиці; розвивати мовлення, мислення; прищеплювати любов до народної творчості.

Обладнання: підручник, таблиця, дидактичний матеріал.

ХІД УРОКУ

I. АКТУАЛІЗАЦІЯ ОПОРНИХ ЗНАНЬ УЧНІВ

1. Перевірка домашнього завдання.

II. ОГОЛОШЕННЯ ТЕМИ ТА МЕТИ УРОКУ

III. МОТИВАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ШКОЛЯРІВ

IV. СПРИЙНЯТТЯ Й ЗАСВОЄННЯ УЧНЯМИ НАВЧАЛЬНОГО МАТЕРІАЛУ

1. Робота біля дошки.

Завдання: записати речення, підкреслити дієслова, пояснити, що вони означають.

Збери всередині себе свої думки і в собі самому шукай справжніх благ. (Г. Сковорода)

2. Слово вчителя.

Дієслова наказового способу виражають наказ, прохання, пораду, спонукання до дії. Змінюються за особами й числами.

3. Робота з підручником.

1. Опрацювати параграф 9 (ст. 46-49) підручника О. Глазової «Українська мова рівень стандарту, 11 клас»

Творення дієслів наказового способу

Висновок: дієслова наказового способу творяться від дієслів теперішнього чи простої форми майбутнього часу дійсного способу. В 1-й особі множини мають закінчення -мо, -імо;

в 2-й особі однини -и, [0]; в другій особі множини те, -іте,

-іть. Наказова форма 3-ї особи утворюється додаванням спону-кальної частки хай (нехай) до дієслова теперішнього або май-бутнього простого часу в 3-й особі однини і множини.

Від дієслів могти, хотіти, бачити наказовий спосіб не утворюється.

4. Робота з підручником.

2. Практичне завдання: виконати вправи 73, 74 письмово (ст. 47-48)

5. Слово вчителя.

У дієсловах наказового способу в кінці слова й перед на-ступним приголосним після букв д, т, з, с, ц, л, н пишеться ь: встань, дозвольте, політь, покличте.

6. Тренувальна вправа.

Завдання: записати речення, виділити закінчення в діє-словах наказового способу, визначити особу, число дієслів, по-яснити написання ь.

Не будь тією людиною, що догори щетиною. Більше вір своїм очам, ніж чужим речам. Не тратьте, куме, сили, спус-кайтеся на дно. З добром дружись, а лихого стережись. Сім раз одмір, а раз одріж. Дивіться на нього сьогодні, а то завтра не дотовпитеся. (Нар. творч.) Хай мова викликає подив і зачару-вання. (І. Вихованець)

7. Творча робота.

Завдання: скласти й записати 4—5 речень на тему «Люби й оберігай природу», вживаючи дієслова наказового способу. По можливості, речення об'єднати у зв'язний текст.

V. ЗАКРІПЛЕННЯ ВИВЧЕНОГО МАТЕРІАЛУ

Запитання до учнів.

— Скільки форм мають дієслова наказового способу?

— Як вони утворюються?

— Коли в дієсловах наказового способу пишеться ь?

VI. ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ

Підручник, § 9, вправа 77 ст. 47-48(письмово).